

HERINNERINGEN AAN MIJN HOUTHEMSE JEUGD (11) MARKTWERKING IN HOUTHEM

Jos Bielders

Sinds de neo-liberale mores in ons land zijn intrede heeft gedaan is marktwerking het vehikel geworden om de onderlinge concurrentie te bewerkstelligen. De belangrijkste doelstelling was het bereiken van hoge kwaliteit en lage kosten. Daartoe werden allerlei overheids- en nutsbedrijven geprivatiseerd en weten we inmiddels wat dat allemaal heeft opgeleverd.

Treinen die niet of te laat rijden, post die verkeerd wordt bezorgd, elektriciteit die uitvalt, en uiteindelijk is alles alleen maar fors duurder geworden.

Toch lijkt het allemaal al veel eerder te zijn bedacht, ook in Houthem was er ten tijde van mijn jeugd al sprake van marktwerking. Was er eerst alleen maar een fanfare, later kwam er een harmonie bij. Werd er eerst alleen maar het kerkelijk zangkoor St. Cecilia op het oksaal van de kerk toegelaten, later mocht ook Orphée - in die tijd nog uitsluitend een mannenkoor - , met instemming van het kerkbestuur, de trap bestijgen om de liturgie op te luisteren. Het werd natuurlijk verkocht met het argument dat alle lokale verenigingen de kans moest worden geboden hun kunstjes te vertonen. Maar reken maar dat er ook een andere agenda achter zat. Onderlinge concurrentie stimuleert kwaliteit en als Orphée boven zong zat beneden het kerkkoor met gespitste oren te luisteren hoeveel noten er gemist werden. Er werd wel eens een koorlid getraceerd met pen en papier in de hand, deze deed later verslag van het cijfermatige resultaat. De artistieke kwaliteit was natuurlijk een andere zaak, dat is behalve een kwestie van smaak ook een kwestie van deskundigheid.

Het toeval wil dat in ons gezin we in beide verenigingen waren vertegenwoordigd, mijn broer Jan zong bij het kerkkoor, ik bij Orphée. U kunt zich voorstellen welke discussies dat opleverde aan de middagtafel op zondag. Die waren in ons gezin toch al berucht vanwege het onderlinge dispuut dat werd uitgevochten bij die gelegenheid. Het was namelijk het ultieme moment om de, tijdens de werkweek opgelopen, onderlinge spanningen een uitweg te bieden. Dit tot groot verdriet van vooral mijn moeder die zich zo had uitgesloofd om ons door middel van een uitstekende maaltijd mild te stemmen en de onderlinge verbondenheid te borgen. De marktwerking in Houthem was er de oorzaak van dat zelfs op microschaal de kwaliteit tot wrevel en schuring in de verhoudingen aanleiding gaf.

Maar ook op grotere schaal deed zich dit voor. Terwijl de fanfare, die midden in het dorp resideerde, dacht de bevolking van het dorp voldoende te kunnen bedienen, was in Vroenhof een café-eigenaar bereid gevonden onderdak te bieden aan een nieuw opgericht blaasorkest, de harmonie! Natuurlijk werd er een vilein spel gespeeld om de beste blazers uit de fanfare over te halen mee te gaan doen. En, omdat het concurrentie was, werd elke individuele overloop met veel hoon overladen door de achterblijvers terwijl de andere partij weer een overwinning te vieren had. Op deze manier ontstond de klassieke 'scheuring' die je in vele kleine gemeenschappen tegenkomt.

Ook als je geen deel uitmaakte van een van beide gezelschappen, je moest kleur bekennen door je sympathie respectievelijk afkeuring voor de een dan wel voor de ander uit te spreken.

Kortom, de marktwerking waar ik vanuit het knusse Houthem van die dagen kennis mee maakte, is, nu het op grotere schaal wordt toegepast, zowel een zegen als een kwelling.

Het is vooral de kunst de koek zo te verdelen, dat ieder denkt het grootste stuk gekregen te hebben.

Houthem's muziekkorps met Bèr Schrooders en Sjeng Senden bij de Gerlachuskapel